

CUỘC VẬN ĐỘNG MINH TÂN Ở NAM KỲ ĐẦU THẾ KỈ XX

Đặng Thị Huế

Khoa Lý luận Chính trị, Học viện Tài chính

Tóm tắt. Đầu thế kỉ XX, dưới tác động của tình hình thế giới và trong nước, nhất là chính sách khai thác thuộc địa của thực dân Pháp, kinh tế xã hội Việt Nam có sự chuyển biến sâu sắc. Đây là nguyên nhân cơ bản của mâu thuẫn giữa thực dân Pháp và nhân dân Nam Kỳ, đồng thời cũng là điều kiện trực tiếp nảy sinh các phong trào yêu nước chống Pháp ở Nam Kỳ đầu thế kỉ XX, trong đó có cuộc vận động Minh Tân. Cuộc vận động diễn ra trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, xã hội ở Nam Kỳ, gắn với hai tờ báo: Nông Cổ Mín Đàm và Lục Tỉnh Tân Văn. Cuộc vận động Minh Tân đã làm thay đổi kinh tế, văn hóa xã hội, nêu cao tinh thần yêu nước, tự lực tự cường, chống thực dân xâm lược của người dân Nam Kỳ đầu thế kỉ XX.

Từ khóa: Minh Tân, Nam Kỳ, thế kỉ XX.

1. Mở đầu

Năm 1906 Phan Châu Trinh đã cùng với Trần Quý Cáp, Huỳnh Thúc Kháng phát động phong trào Duy Tân với chủ trương “Khai dân trí, chấn dân khí, hậu dân sinh”. Vì theo Phan Châu Trinh muốn đánh đổ thực dân và phong kiến, phải cải cách toàn diện. Do vậy khi phong trào phát triển đến vùng đất Nam Kỳ, cuộc vận động Minh Tân đã diễn ra trên tất cả các mặt đời sống kinh tế xã hội Nam Kỳ, được nhân dân Nam Kỳ hưởng ứng mạnh mẽ. Điều đó chứng tỏ cuộc vận động có sức lan tỏa và ảnh hưởng lớn, đồng thời vai trò của nhà yêu nước Phan Châu Trinh đối với vấn đề giải phóng dân tộc là không hề nhỏ.

Đến nay Cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ đầu thế kỉ XX đã được các tác giả quan tâm nghiên cứu. Các công trình nghiên cứu của các học giả trong thời gian qua đã góp phần làm sáng tỏ một số khía cạnh của cuộc vận động Minh Tân. Năm 1995, tác giả Nguyễn Văn Xuân với *Phong trào Duy Tân ở Việt Nam* [1], trong đó tác giả đã đề cập đến phong trào Duy Tân ở Nam Kỳ với việc tìm hiểu hoạt động của các nhân vật quan trọng như Trần Chánh Chiếu, Nguyễn Thần Hiến, Nguyễn An Khương... Tác giả Lê Thị Kinh với công trình *Phan Chu Trinh qua những tài liệu mới* [2], đề cập đến cuộc đời của Phan Chu Trinh, quá trình hoạt động yêu nước của ông. Năm 2005, Nhà xuất bản Đà Nẵng đã cho ra mắt độc giả cuốn *Phan Châu Trinh Toàn tập* [3] do Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, trực tiếp là tác giả Chương Thâu, tác giả Dương Trung Quốc và hậu

Ngày nhận bài: 9/6/2019. Ngày sửa bài: 29/7/2019. Ngày nhận đăng: 15/8/2019.

Tác giả liên hệ: Đặng Thị Huế. Địa chỉ e-mail: danghuevtc@gmail.com

duệ của cụ Phan là bà Phan Thị Minh sưu tầm, giới thiệu các trước tác của Phan Châu Trinh, nhiều tài liệu về ông, về tư tưởng chính trị, thậm chí có cả tài liệu do Phan Châu Trinh viết khi còn sống, hoạt động từ 1911 đến 1925 tại Pháp. Cuốn *Phong trào Duy Tân và các khuôn mặt tiêu biểu* của tác giả Nguyễn Quyết Thắng [4] đã nghiên cứu các nhân vật của phong trào Duy Tân Nam Kỳ, nhất là báo Nông Cổ Mín Đàm với vai trò là công cụ tuyên truyền đắc lực cho cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ đầu thế kỉ XX. Tác giả Sơn Nam với *Phong trào Duy tân ở Bắc Trung Nam. Miền Nam đầu thế kỉ XX (Thiên Địa Hội và cuộc Minh Tân)* xuất bản năm 2015 [5], tác giả đã tập trung khảo cứu, sưu tầm về những người đứng đầu cuộc vận động Minh Tân, quá trình khởi phát của phong trào... Trên Tạp chí Xưa và Nay, số 236 năm 2005, tác giả Nguyễn Hữu Hiếu với bài viết: *Một trăm năm cuộc Minh Tân ở Nam Kỳ* [6, tr.28], đã nhận định chính yếu tổ chức xã hội đặc trưng ở Nam Kỳ làm cho phong trào Minh Tân ở Nam Kỳ khác so với phong trào Duy Tân ở các vùng miền khác trong cả nước. Tại Hội thảo quốc tế về Phong trào Duy Tân ở Việt Nam *Vietnam, le moment moderniste (1905-1908)* được tổ chức tại Thành phố Aix en Provence (Pháp) ngày 3.5.2007 [7], nhà sử học người Pháp Pierre Brocheux đã có bài nghiên cứu về Trần Chánh Chiếu, nhân vật tiêu biểu trong cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ với tham luận *Gilbert Chiếu. Chuyên luận Đặc điểm của phong trào Duy Tân Nam Kỳ đầu thế kỉ XX* của tác giả Nguyễn Ngọc Hà và Biện Thị Hoàng Ngọc in trong *Kỷ yếu hội thảo Đề án quá trình hình thành và phát triển vùng đất Nam Bộ* [8], trên cơ sở tiếp thu các nghiên cứu của các tác giả đi trước về phong trào Duy Tân Nam Kỳ, hai tác giả đã khái quát để đưa ra những nhận định về đặc điểm của phong trào Duy Tân Nam Kỳ đầu thế kỉ XX.

Kế thừa thành quả của các nhà nghiên cứu đi trước, tác giả bài viết mong muốn trình bày những nét lớn của phong trào, trên cơ sở đó đưa ra những nhận xét ban đầu về cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ đầu thế kỉ XX.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Bối cảnh của cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ.

Phan Châu Trinh (1872-1926), hiệu là Tây Hồ, quê ở làng Tây Lộc, huyện Tiên Phước, phủ Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam. Ông là nhà thơ, nhà văn, nhà hoạt động chính trị với tư tưởng dân chủ sớm nhất trong lịch sử, nhưng cao hơn hết Phan Châu Trinh là một người yêu nước, thương dân. Năm 1900 Phan Châu Trinh đỗ cử nhân ở Thừa Thiên. Năm 1901, Phan Châu Trinh đỗ Phó bảng, đồng khoa với Tiến sĩ Ngô Đức Kế và Phó bảng Nguyễn Sinh Sắc, thân phụ của Nguyễn Ái Quốc-Hồ Chí Minh [9, tr.12], sau đó được triều đình nhà Nguyễn bổ làm Thừa biện trong Bộ Lễ. Năm 1904 ông xin từ quan trở về quê sinh sống, giao du với những người có cùng chí hướng như Trần Quý Cáp, Huỳnh Thúc Kháng...

Cùng ảnh hưởng bởi Tân thư, Tân văn như Phan Bội Châu nhưng phương châm của Phan Châu Trinh lại khác. Ông cho rằng: “Bất vọng ngoại, vọng ngoại giả ngu”, “Ý Pháp cầu tiên bộ” nghĩa là không nên dựa vào bên ngoài, dựa vào bên ngoài là ngu, không nên bạo động, bạo động là chết mà phải chấp nhận tạm thời sự thống trị của thực dân Pháp để phát triển kinh tế, văn hóa, giáo dục, từng bước phục hồi độc lập, tự do cho đất nước. Chính Phan Châu Trinh là người đầu tiên kêu gọi dân quyền ở nước ta, sau khi về nước (vào khoảng tháng 5,6 năm 1906) [2, tr.154], đến ngày 15.8.1906 Ông viết

thư gửi Toàn quyền Đông Dương Pôn Bô (Paul Beau), gọi là Đầu Pháp chính phủ thư, trong đó nêu các nguyên nhân khiến nước ta phải chịu ách đô hộ của ngoại bang. Nhằm thay đổi hiện trạng của đất nước, ông yêu cầu chính phủ Pháp phải thực hiện cải cách tại Việt Nam, làm cho nước mạnh dân giàu [9, tr.13]. Phan Châu Trinh nhấn mạnh: “Nếu Chính phủ thật sẵn lòng đổi hết chính sách đi, kén chọn người hiền tài, trao quyền bính cho, lấy lễ mà tiếp, lấy thành mà đãi, cùng nhau lo toan việc lấy lợi trừ hại ở trong nước, mở đường sinh nhai cho dân nghèo, rộng đường ăn nói cho thân sĩ, báo quán cho mở rộng để thông đạt tình dân, thường phát cho nghiêm chỉnh để khuyên răn quan lại, còn đến những việc đổi pháp luật, bỏ khoa cử, mở trường học, đặt tòa tu thư, dạy lớp sư phạm, cho đến học công thương, học kỹ nghệ và các ngạch sưu thuế, đều cải lương dần dần, thế thì dân được yên nghiệp làm ăn, sĩ thì vui lòng giúp việc cho Chính phủ” [3, tr.62]. Ông đã phát động phong trào Duy Tân cùng với các đồng chí của mình như Trần Quý Cáp, Huỳnh Thúc Kháng với chủ trương: “Khai dân trí, chấn dân khí, hậu dân sinh”. Bởi theo ông muốn chống lại phong kiến Nam Triều thối nát, xây dựng chế độ dân chủ ở nước ta thì nên thực hiện cải cách toàn diện. Khai dân trí nghĩa là chống lại lối học từ chương trích cú, bỏ chế độ khoa cử, xóa những hủ tục lạc hậu, tiến hành học chữ Quốc ngữ, tích cực truyền bá các kiến thức khoa học thiết thực. Do vậy muốn khai dân trí thì nên mở trường học, lấy báo chí, sách vở, thơ ca để mở rộng sự hiểu biết của người dân. Chấn dân khí nghĩa là làm thức tỉnh tinh thần tự lực tự cường của nhân dân để họ hiểu được quyền và nghĩa vụ của chính mình nhằm thoát khỏi ràng buộc của chế độ phong kiến, xây dựng một xã hội dân chủ mà ở đó nhân dân giữ quyền lực tối cao. Hậu dân sinh nghĩa là cải thiện và nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân. Mặc dù mục tiêu hậu dân sinh là cuối cùng nhưng lại là mục tiêu quan trọng nhất bởi khai dân trí, chấn dân khí cũng là để vị nhân sinh. Rõ ràng, quan điểm “Hậu dân sinh” của Phan Châu Trinh đã làm thay đổi căn bản nhận thức của cả giới sĩ phu và người dân Việt Nam lúc bấy giờ về những yêu cầu (dân sinh) thiết thân của cuộc sống con người [9, tr.17]. Phong trào được nhân dân cả nước tích cực tham gia, ngay vị Vua trẻ mới lên ngôi ở triều đình Huế cũng lấy tên là Duy Tân để hưởng ứng phong trào.

2.2. Cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ

Tại Nam Kỳ, bắt nguồn từ tư tưởng Duy Tân của Phan Châu Trinh, Trần Chánh Chiếu đã đổi tên thành Minh Tân vì kiêng phạm húy tên Vua Duy Tân. Các sĩ phu trong phong trào Minh Tân đã lập Hội Minh Tân với mục đích phát triển công thương nghiệp, mở trường học, vận động thực hiện nếp sống mới, mong muốn đánh đuổi thực dân cướp nước, thành lập chế độ quân chủ lập hiến, suy tôn Cường Để làm Vua.

Trong lĩnh vực kinh tế: Hội Minh Tân mở rộng phạm vi hoạt động khắp các tỉnh Nam Kỳ với các lĩnh vực kinh doanh đa dạng như mở khách sạn, lập xưởng, hội buôn, kinh doanh vận tải... Ở Sài Gòn mở Nam Trung khách sạn kinh doanh phòng nghỉ, Ở Mỹ Tho mở Khách sạn Nam Kỳ (sau đổi thành Minh Tân khách sạn) kinh doanh phòng nghỉ, buôn bán tạp hóa, biểu diễn ca nhạc, tư vấn pháp luật. Năm 1908 Trần Chánh Chiếu cùng 17 người khác lập công ty cổ phần Nam Kỳ Minh Tân công nghệ (trụ sở tại Minh Tân khách sạn) với số vốn là 1.000 đồng, có lò nghệ, lò dẹt, lò chỉ, lò xà bông, da giày, pha lê, diêm... đồng thời dạy nghề đó cho người Nam Kỳ nhưng thực chất là cạnh tranh với tư bản Pháp và Hoa kiều, phát triển tiểu thủ công nghiệp, giáo dục đào tạo nguồn nhân lực theo hướng nghiêm về thực nghiệm... Ngoài ra còn có Chiêu Nam Lầu,

chuyên kinh doanh may mặc, ăn uống, cho thuê phòng trọ của hai chị em Nguyễn Thị Xuyên và Nguyễn An Khương tại Sài Gòn.

Để cạnh tranh thương mại trong kinh doanh, xuất khẩu gạo với tư sản Pháp, tư sản Hoa kiều, nhiều thành viên của Hội Minh Tân đã lập ra các hội buôn như Tân Hóa thương hội của Phan Văn Đạt, Nam Kỳ thương cuộc của Trần Văn Thanh, Ước Lập hòa thuyền của tri phủ Nguyễn Bá Phước... nhưng nổi bật nhất là công ty cổ phần Minh Tân tức mẹ tổng cuộc do 12 thành viên thành lập.

Với những khẩu hiệu mà Hội Minh Tân đưa ra như Tây chay Chết, Chà, Đưa Quan Công về Tàu, Phật về Ấn Độ... chỉ trong một thời gian ngắn, kinh tế của người Nam Kỳ đã tiến bộ, hạn chế bị lệ thuộc vào ngoại bang, khẳng định vị trí vai trò của tư sản Nam Kỳ nói riêng, tư sản Việt Nam nói chung.

Trong lĩnh vực giáo dục: Đề cao việc học và sử dụng chữ Quốc ngữ, chủ trương bỏ bút lông, sử dụng bút sắt, đề cao vấn đề thực nghiệp, chống lối học từ chương, bỏ khoa cử... Năm 1907, các thầy giáo ở Mỹ Đông Trung (Cai Lậy) thành lập trường Đồng Văn học quán với mục đích tuyên truyền cho công cuộc Minh Tân ở Nam Kỳ. Trường dạy theo hướng cải cách, bài trừ lối học từ chương, vận động thực nghiệp, giáo dục tinh thần yêu nước, học chữ Quốc ngữ, các môn khoa học tự nhiên, khoa học xã hội... Như vậy đầu thế kỉ XX trong hoàn cảnh là một nước thuộc địa nửa phong kiến, tư tưởng khai dân trí của Phan Châu Trinh là một cuộc canh tân thực sự “làm cho dân tộc thay đổi tư duy cũ kĩ để vươn lên tầm nhận thức mới cao hơn, phù hợp với sự phát triển của thời đại” [10, tr.115].

Trong lĩnh vực xã hội: Phong trào Minh Tân vận động nhân dân thực hiện nếp sống mới để nâng cao đời sống nhân dân như từ bỏ rượu chè cờ bạc và các hủ tục mê tín dị đoan, ma chay, cưới hỏi, xây dựng lối sống lành mạnh, tiến bộ như cắt tóc ngắn, mặc âu phục kiểu Âu châu, không nhuộm răng, để răng trắng... Phong trào được nhân dân Nam Kỳ hưởng ứng mạnh mẽ.

Cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ gắn với báo Nông Cổ Mìn Đàm và Lục Tỉnh Tân Văn. Vì theo chế độ thuộc địa nên Nam Kỳ được áp dụng một số quy định theo luật lệ của Pháp tại chính quốc như nếu là báo tiếng Pháp, công dân Pháp không cần xin phép chính quyền mà chỉ cần đăng ký là ra báo được, còn với báo tiếng Việt, việc ra báo tư nhân lại dễ dàng nhất trong cả nước, chính vì thế các nhà hoạt động trong phong trào Minh Tân đã sớm vận dụng những thuận lợi đó để dùng báo chí làm công cụ hỗ trợ đắc lực cho phong trào, đây chính là nét độc đáo của phong trào Minh Tân ở Nam Kỳ trong phong trào Duy Tân cả nước.

Mặc dù báo Nông Cổ Mìn Đàm và Lục Tỉnh Tân Văn do người Pháp làm chủ xuất bản nhưng chủ bút, tổ chức nội dung của báo lại là người Việt. Theo tác giả Đỗ Quang Hưng: Nông Cổ Mìn Đàm mang dáng dấp một tờ báo kinh tế [11, tr.30]. Còn tác giả Trần Văn Giàu cho rằng vai trò của Lục Tỉnh Tân Văn và Trần Chánh Chiếu là vô cùng lớn: “Lục tỉnh tân văn lại là tờ báo đáng chú ý nhất, nhất là khi Trần Chánh Chiếu làm chủ bút. Ông Chiếu là người cầm đầu phong trào Minh Tân. Chính ông nói rằng lập báo ra là để nhằm “biến cải Nam nhân”, khuyến khích người An Nam lo việc thương mại, học nghề nghiệp mà tranh đua quyền lợi với Chết (Hoa kiều) với Chà (người Java). Ông Chiếu chẳng những kêu gọi mở cuộc Minh Tân, mà bản thân ông cũng lập hãng, kêu hùn, đồng thời ông cũng kêu gọi mọi người góp sức xây dựng nền quốc văn. Lục tỉnh

tân văn, thời Trần Chánh Chiêu có hoạt động thật sự trên mặt trận văn chương và chính trị [12, tr.252].

Cả hai tờ báo này đều hướng về mục đích canh tân đất nước về kinh tế văn hóa xã hội, nêu cao tinh thần yêu nước, tinh thần tự lực tự cường, chống Pháp, chống phong kiến, thậm chí đề cập đến quyền con người như Nông Cổ Mín Đàm. Những áng thơ văn không chỉ nhằm mục đích tuyên truyền duy tân mà còn trở thành những tác phẩm có giá trị nghệ thuật văn chương lớn với các tác giả nổi bật như Hồ Tá Bang, Trần Tuấn Khải...

Năm 1910 cuộc vận động Minh Tân suy yếu dần do thực dân Pháp đàn áp. Trần Chánh Chiêu và “91 người bị bắt” [5, tr.177], nhiều quan lại bị thôi chức như Tri phủ Nguyễn Công Luận, Tri huyện Phạm Văn Bầy...những người còn lại vẫn tiếp tục các hoạt động yêu nước. Dù thất bại nhưng những đóng góp của Phan Châu Trinh đối với phong trào giải phóng dân tộc đầu thế kỉ XX là vô cùng to lớn. Ông chính là người đầu tiên có tư tưởng dân chủ tiên tiến nhất trong các sĩ phu yêu nước của Việt Nam đầu thế kỉ XX, là người đầu tiên đề xướng và truyền bá tư tưởng dân chủ, dân quyền ở Việt Nam [1, tr.107].

3. Kết luận

Xuất phát từ vùng đất Nam Kỳ với đặc trưng con người: thích cái mới, ưa mạo hiểm, dám làm dám chịu...nên cuộc vận động Minh Tân như luồng gió mới, xua đi tư tưởng phong kiến “dĩ nông vi bản”, “sĩ, nông, công, thương” thay vào đó là tinh thần đổi mới về kinh tế, văn hóa giáo dục. Người Nam Kỳ đã sớm biết tận dụng báo chí là phương tiện hỗ trợ cho cuộc vận động. Cuộc vận động mang tính đột phá, mở đầu cho phong trào yêu nước theo khuynh hướng dân chủ tư sản. Từ đây người dân Nam Kỳ đã biết đến kinh doanh, phát triển giáo dục, mở mang tri thức...đưa kinh tế xã hội Nam Kỳ bước sang giai đoạn phát triển mới.

Cuộc vận động Minh Tân diễn ra trên tất cả các lĩnh vực kinh tế xã hội Nam Kỳ. Đời sống văn hóa xã hội khởi sắc, nền kinh tế hàng hóa sớm được manh nha, Nam Kỳ trở thành trung tâm buôn bán lúa gạo. Hoạt động chấn hưng thực nghiệp, tổ chức sản xuất kinh doanh, hình thành thành phần kinh tế dân tộc non trẻ, thể hiện tính ưu việt so với kinh tế phong kiến, hình thành nên tầng lớp doanh nhân Việt... tạo tiền đề cho các phong trào theo khuynh hướng dân chủ tư sản tiếp tục phát triển ở Nam Kỳ trong những năm tiếp theo. Phong trào nhanh chóng được đông đảo nhân dân Nam Kỳ hưởng ứng, tập hợp được nhiều giai tầng trong xã hội, phạm vi của cuộc vận động diễn ra trên hầu khắp các tỉnh Nam Kỳ. Cuộc vận động mang đậm tính nhân dân sâu sắc với mục tiêu nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho nhân dân, tiến tới đánh đuổi thực dân xâm lược, giành độc lập, tự do.

Là một bộ phận của phong trào Duy Tân trong cả nước theo khuynh hướng dân chủ tư sản, cuộc vận động Minh Tân ở Nam Kỳ giống như phong trào Duy Tân cả nước chỉ tồn tại trong một thời gian ngắn vì bị thực dân Pháp đàn áp. Nhưng cuộc vận động đã làm nổi bật lên tinh thần yêu nước của người dân Nam Kỳ, đó là sự kế thừa truyền thống đấu tranh chống áp bức bóc lột có từ buổi đầu tạo lập nên vùng đất Nam Kỳ. Họ đã vượt ra khỏi trật tự xã hội cũ “sĩ, nông, công, thương”, khi mà quan niệm đi buôn là xấu, vươn lên làm giàu không đơn thuần là lợi nhuận mà cao hơn hết là tinh thần cứu nước, tự tôn dân tộc...

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Văn Xuân, 1995. *Phong trào Duy Tân*. Nxb Đà Nẵng.
- [2] Lê Thị Kinh, 2001. *Phan Chu Trinh qua những tài liệu mới*. Nxb Đà Nẵng.
- [3] *Phan Châu Trinh Toàn tập*, 2005. Nxb Đà Nẵng.
- [4] Nguyễn Quyết Thắng, 2006. *Phong trào Duy Tân và các khuôn mặt tiêu biểu*. Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
- [5] Sơn Nam, 2015. *Phong trào Duy tân ở Bắc Trung Nam. Miền Nam đầu thế kỉ XX (Thiên Địa Hội và cuộc Minh Tân)*. Nxb Trẻ, Thành phố Hồ Chí Minh.
- [6] Nguyễn Hữu Hiếu, 2005. “*Một trăm năm cuộc Minh Tân ở Nam Kỳ*”. Tạp chí Xưa và Nay, số 236.
- [7] Kỷ yếu Hội thảo quốc tế “*Vietnam, le moment moderniste (1905-1908)*” tại Thành phố Aix en Provence (Pháp) ngày 3.5.2007, bản PDF.
- [8] Nguyễn Ngọc Hà, Biện Thị Hoàng Ngọc, 2009. “*Đặc điểm của phong trào Duy Tân Nam Kỳ đầu thế kỉ XX*”, Kỷ yếu hội thảo Đề án quá trình hình thành và phát triển vùng đất Nam Bộ.
- [9] Nguyễn Văn Khánh, 2017. *Phan Chu Trinh trong lịch sử dân tộc Việt Nam*. Tạp chí Nghiên cứu Lịch sử, số 9, tr. 11-21.
- [10] Trần Mai Ước, 2013. “*Từ tư tưởng “Khai dân trí” của Phan Chu Trinh suy nghĩ về đổi mới giáo dục ở nước ta hiện nay*”. Tạp chí Khoa học Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, số 42, tr.112-119.
- [11] Đỗ Quang Hưng, 2001. *Lịch sử báo chí Việt Nam 1865-1945*. Nxb Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
- [12] Trần Văn Giàu, Trần Bạch Đằng, Sơn Nam, 1998. *300 năm Sài Gòn-Thành phố Hồ Chí Minh*. Nxb Thành phố Hồ Chí Minh, Thành phố Hồ Chí Minh.

ABSTRACT

The Minh Tan campaign in Cochinchine in the early Twentieth century

Dang Thi Hue

Faculty of Political Theory, Academy of Finance

In the early Twentieth century, under the influence of the situation in the world and in the country, especially the colonial exploitation policy of the French colonialists, Vietnam's socio-economy had a profound change. This is the fundamental caused of the conflicts between the French colonialists and the Cochinchinese people, as well as a direct condition for arising patriotic movements against the French in Cochinchine in the early Twentieth century, including the campaign Minh Tan. The campaign took place in all economic and social fields in Cochinchine, associated with two newspapers: Nong Co Min Dan and Luc Tinh Tan Van. The Minh Tan campaign changed the economy, culture and society, upholding the patriotism, self-reliance, resistance to colonial aggression of Cochinchinese people in the early Twentieth century.

Keywords: Minh Tan, Nam Ky, 20th century.